

את בתו — חייב לשלם לו קרן וחומש, ולהביא קרבן אשם, וזהו קרבן אשם גזילות.

רבי שמעון פוטר אותו מחומש ומקרבן. משום שהרי אינו משלם קנס על פי הודאת עצמו⁽⁸⁾, אלא רק על ידי העדאת עדים. וכיון שאילו היה מודה לו כשתבעו — היה נפטר, הרי אף עתה, שכפר בתביעה, אין זה נחשב ככפירת ממון.⁽⁹⁾

אמרו לו חכמים לרבי שמעון: הרי מלבד הקנס, משלם האונס והמפתה גם בושת ופגם. ואם כן, אף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו, אבל הרי משלם בושת ופגם על פי עצמו, שהרי תשלומי הבושת והפגם אינם תשלומי קנס אלא תשלומי ממון, ונמצא שכפר לו בהשבעה על טענת ממון.

[והגמרא להלן מפרשת את טעמם של רבנן, לפי שסתם הטוען "אנסת את בתי", טוענו

על הבושת והפגם, ולא תובעו את הקנס, ולכן לא נשבע זה על כפירת קנס⁽¹⁰⁾].

בעא מיניה אביי מרבח: האומר להבירו אנסת ופיתית את בתי, והעמדתך על כך בדין, ונתחייבת לי ממון?

והוא, הנתבע, אומר: לא אנסתי ולא פיתיתי, ולא העמדתי בדין⁽¹¹⁾, וממילא לא נתחייבתי לך ממון?

ונשבע לו על כפירתו.

ולבסוף הודה, שבאמת אנס או פיתה ועמד בדין והתחייב ממון.

לרבי שמעון, מאי, מה יהיה הדין במקרה זה?⁽¹²⁾

האם נאמר, כיון דעמד כבר בדין על כך,

לידי חיוב ממון, ועיי כפירתו לא יבוא לידי כך — חייב קרבן שבועה.

10. כך פירש רש"י. ותמה המהרש"א, מי הכריחו לפרש כך, הרי גם אם רבנן סוברים שתובעו גם על הקנס, ניחא שחייב קרבן שבועה, משום שתובעו גם בושת ופגם, שממון הם! עיי"ש.

11. הגרעק"א הקשה, אמאי נקט הש"ס שהבועל טוען שלא אנס ולא העמידו בדין, הלא אף אם אומר שאכן אנס, אלא שלא העמידו לדין, שצריך להיות פטור מטעם מודה בקנס, עדיין שייכים צדדי הספק של אביי! עיי"ש.

12. עיי' בשו"ת מהרשד"ם [יו"ד סי' רנ"ב], שהעיר בסוגיא זו י"ג הערות, והביא עוד הערות מהר' לוי בן חביב, ומה שיישב בזה באריכות.

שותה בעציצו, ומפתה אם רצה להוציא — מוציא, אונס נותן מיד, והמפתה — לכשיוציא. ואם נאמר שמדובר במפתה קטנה, הרי שלא יהיו חילוקים אלו, שהרי פיתוי קטנה — אונס הוא!

8. הקשו התוס', תיפוק ליה שאפילו בהלואה ועושק דאיירי בהו קרא, לא מחייב אלא כשיחד כלי להלוואתו ולעושקו, וכאן בקנס הרי לא שייך יחוד כלי, שהרי מדובר שלא עמד בדין עדיין! עיי"ש שהאריכו.

9. הקשה הגר"ש שקופ, דמשמע שאם היה הדין שחייב על פי הודאתו, היה חייב קרבן שבועה. ולכאורה קשה, הרי אין זו כפירת ממון, שהרי לפני העמדה בדין אין עדיין חיוב קנס!

והוכיח מכאן הגרש"ש, שגבי חיוב קרבן שבועה לא בעינן דווקא כפירה על חיוב ממון ממש, אלא אף אם כופר על זכות תביעה שתביא